Cena za egzemplarz 15 groszy. Cena za egzemplarz 15 groszy.

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOŚLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.

OGŁOSZENIA oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.

REDAKCJA I EKSPEDYCJA znajduje się w Katowicach, Rynek 12.

Nr. 197 Katowice, niedziela 26-go sierpnia 1928. Rok 27

Kellog przyjechał do Paryża.

Paryż. (PAT.) Kellog przybył tu w piątek o godz. 10 min. 15, witany uroczyście na dworcu.

Przed południem Briand odbył z Kellogem 10-minutową rozmowę.

Po południu Kellog złożył wizytę Briandowi. W sobotę zaś zamierza przyjąć dziennikarzy.

Paryż. (PAT.) W związku z uroczystością podpisania paktu, potępiającego wojnę rozpoczęły się tu już przygotowania celem udekorowania i iluminowania gmachów rządowych i prywatnych.

Paryż. (PAT.) Prezydent Doumergue zaprosił pełnomocników państw będących sygnatarjuszami paktu do przybycia w dniu 28 sierpnia do Rambouillet, gdzie wyda na ich cześć śniadanie. W śniadaniu tem wezmą udział członkowie rządu oraz wiele wybitnych osobistości.

Berlin. (PAT.) Prasa berlińska w depeszach z Nowego Jorku donosi, że nazajutrz po podpisaniu paktu Kelloga przedstawiciele amerykańscy zagranicą zaproponują 43 państwom przyłączenia się do tego paktu. Podobna propozycja ma być postawiona również także i Rosji, lecz nie przez przedstawiciela Stanów Zjednoczonych, lecz przed przedstawiciela francuskiego w Moskwie. Zapowiedź tę dzienniki berlińskie tłómacząc podnoszą, iż początkowo przewidziane było wystąpienie z taką propozycją do innych mocarstw dopiero po ratyfikowaniu paktu przez mocarstwa, które pierwsze go mają podpisać.

Berlin. (PAT.) Dzienniki tutejsze z wyraźnem niezadowoleniem omawiają głosy prasy francuskiej w sprawie ewakuacji i ostatniego komunikatu Havasa, nazywającego rzeczą niewskazaną omawianie sprawy Nadrenji w czasie nieobecności Chamberlaina. „Deutsche Zeitung“ stwierdza, że widoki dla akcji niemieckiej są bardzo złe, gdyż Francja nie jest skłonna do żadnych koncesyj.

Centrowa „Germania“ wyraża niezadowolenie i ubolewanie z powodu tego komunikatu Havasa, uskarżając się, iż czynniki francuskie utrudniają jeszcze sytuację przedstawicielom niemieckim, dla których znowu wybór Paryża na miejsce podpisania paktu Kelloga nie był zbyt miłą rzeczą. Niemcy nie mają zamiaru — pisze dzienniki — wiązać ze sobą paktu Kelloga i kwestji ewakuacji, jednakże nawet paryska rada ministrów nie będzie mogła przeszkodzić odbyciu dyskusji w Paryżu nad kwestjami, które Niemcom leżą najbardziej na sercu.

Londyn. (WTB.) Z powodu podpisania paktu przeciwko wojnie odprawione zostanie w poniedziałek w kościele św. Marcina uroczyste nabożeństwo, w którem wezmą udział przedstawiciele rządu i obcych mocarstw.

Terror na Litwie.

Gdańsk. (PAT.) Tutejszy organ socjalno-demokratyczny „Danziger Volkszeitung“ zamieszcza artykuł poświęcony stosunkom panującym na Litwie i terrorowi, wywieranemu przez obecne czynniki rządowe. Pokojowi Kowna i całej republiki litewskiej zagraża — pisze dziennik — wulkan. Nikt wprawdzie o nim nie mówi, ponieważ boi się więzienia, lub obozu, do którego dostać się jest bardzo łatwo za każde nieostrożne słowo. O terorze, jaki szaleje w Kownie, a jeszcze bardziej na prowincji, cywilizacja Europy — zdaniem dziennika — nie ma pojęcia. Wojska litewskie pomimo wyszkolenia przez oficerów niemieckich nie są w stanie do jakiejkolwiek akcji wewnętrznej i cała ich działalność obliczona jest na stosunki wewnętrzne. Zarówno armja czynna i związki strzeleckie (Szaulisi) zdolni są tylko do wystąpienia przeciwko własnemu społeczeństwu.

Kanclerz Müller zastąpi Stresemanna w Genewie.

Berlin. (PAT.) Gabinet Rzeszy na posiedzeniu popołudniowem uchwalił, że zamiast ministra Stresemanna, któremu stan zdrowia nie pozwala na objęcie osobiście kierownictwa delegacji niemieckiej na plenum Zgromadzenia Ligi, kierownictwo to objął kanclerz Rzeszy. Kanclerz Müller przybędzie do Genewy w dniu 3 września. Czas pobytu kanclerza Müllera zależeć będzie od przebiegu obrad Zgromadzenia. Przedstawicielem Niemiec na posiedzeniach Rady Ligi będzie podsekretarz stanu Schubert, który już zastępował w tej roli ministra Stresemanna w czasie czerwcowego posiedzenia Rady.

Przed ogłoszeniem Albanji królestwem.

Wiedeń. (PAT.) Dzienniki wiedeńskie donoszą, iż prezydent Achmed Zogu powrócił do Tirany, gdzie będzie uczestniczył w posiedzeniu, na którem zostaną ustalone szczegóły proklamowania go królem.

W sobotę rano o godz. 7.30 oddanych będzie 21 strzałów armatnich. O godzinie 9.30 przed południem rozpocznie się zgromadzenie narodowe, na które zjawią się wszyscy posłowie. W orędziu, które będzie odczytane, przedstawi Achmed Zogu, jako główne zasady swej polityki bezwarunkowe przestrzeganie istniejących traktatów, zasady dobrego porozumienia z wszystkiemi państwami sąsiedniemi, nowoczesną organizację państwa, skuteczne popieranie rolnictwa i przemysłu. Po ogłoszeniu tej proklamacji Achmed Zogu złoży przysięgę na ręce dostojników kościelnych, katolickiego, prawosławnego i mahometańskiego.

Zaostrzenie opozycji chorwackiej.

Wiedeń. (PAT). Dzienniki wiedeńskie donoszą z Lublany: Komitet wykonawczy koalicji chłopsko-demokratycznej odbył w Lublanie posiedzenie, na które przybyli przywódcy trzech stronnictw, należących do koalicji. Przy otwarciu posiedzenia zaznaczył prezes chorwackiej partji chłopskiej dr. Maczek, że miejsce zebrania Lublana, która jest trzecią stolicą Jugosławji, dowodzi, że do walki Chorwatów i Serbów w prowincjach zachodnich przyłączyli się także Słoweńcy pomimo, że prezes ministrów dr. Koroszec połączył się z przeciwnikami.

Następnie omawiano depeszę wysłaną do Unji Międzyparlamentarnej w Berlinie i przyjęto rezolucję, w której powiedziano, że koalicja chłopsko-demokratyczna przyłącza się do protestu chorwackiej partji chłopskiej przeciw temu, aby parlament w Białogrodzie miał reprezentować Serbów, Chorwatów i Słoweńców. Rezolucja wspomina również o zamachu, dokonanym w skupczynie. Na posiedzeniu popołudniowem ogłoszono komunikat, w którem zapowiedziano załatwienie na najbliższem posiedzeniu komitetu wykonawczego szereg kwestyj zasadniczych oraz spraw programowych.

Białogród. (PAT.) Organ rządowy „Prawda“ donosi, że koła rządowe mają zamiar wdrożyć postępowanie karne o zdradę stanu przeciwko dr. Maczekowi i dr. Krujewiczowi z powodu ich akcji wrogiej dla państwa jugosłowiańskiego.

W przededniu kampanji wyborczej w Ameryce.

Cały prawie świat polityczny kieruje w chwili obecnej bardzo baczną uwagę na wydarzenia, dokonywujące się w Stanach Zjednoczonych, gdzie w najbliższym czasie odbyć mają się wybory na stanowisko prezydenta Stanów Zjednoczonych. — Wybór bowiem prezydenta Stanów Zjednoczonych jest wypadkiem, mającym doniosłą wagę nie tylko dla stosunków wewnętrznych Stanów Zjednoczonych, — ale ponadto odgrywa on poważną rolę w życiu politycznem prawie wszystkich państw całego świata.

Twierdzenie to nie jest bynajmniej przesadnem... Prezydent Stanów Zjednoczonych posiada władzę silniejszą, niż niejeden z ukoronowanych monarchów świata. — Jest on zupełnie samodzielny, a władza jego idzie nawet tak daleko, że może on powstrzymać każdą uchwałę kongresu (parlamentu) amerykańskiego. Ponadto mianuje prezydent Stanów Zjednoczonych samodzielnie członka rządu amerykańskiego, którzy są tylko wobec niego odpowiedzialni za swoją działalność. Przed kongresem amerykańskim nie odpowiadają ministrowie i „votum ufności“ kongresu jest im zupełnie niepotrzebne. Z zestawień tych wynika, że prezydent Stanów Zjednoczonych jest faktycznym dyktatorem o władzy bardzo rozległej. Przez cztery lata — na który to okres prezydent zostaje wybrany — rządzi on samodzielnie. To też około jego osoby i jego tendencyj politycznych skupia się cały kierunek rządów. Dotyczy to zarówno sprawy polityki wewnętrznej jak i też polityki zagranicznej. Nic tedy dziwnego, że Amerykanin, wybierając prezydenta, uważa wybór ten za najpoważniejszą decyzję w wewnętrznem życiu Stanów Zjednoczonych. Jeśli zaś weźmiemy pod uwagę, jak silny wpływ wywierają obecnie Stany Zjednoczone na kształtowanie się stosunków w Europie, a nawet w całym świecie, — jeśli uwzględni się, jak silna jest zależność wielu państw od stanowiska Stanów Zjednoczonych staje się obecnie zagadnieniem światowem, które wszystkie prawie państwa w równej mierze silnie interesuje.

Jak w chwili obecnej przedstawiają się przygotowania do tego doniosłego aktu wyborczego?... Od wielu już lat odgrywają w życiu politycznem Stanów Zjednoczonych najpoważniejszą rolę dwie potężne partje: pierwsza to partja republikanów, — druga: demokratów. Te dwie partje stają głównie przeciwko sobie w walce o najwyższe stanowisko w Stanach Zjednoczonych. Partją rządzącą jest w chwili obecnej: partja republikanów, z której wyszedł były prezydent ś. p. Harding oraz prezydent obecny Coolidge. Wszelkie dotychczasowe oznaki wskazują za tem, że i w obecnych wyborach uzyska kandydat republikanów większość i obejmie w dalszym ciągu prezydenturę. Kandydatem republikanów jest Herbert Hoover. — obecny minister handlu w rządzie prez. Coolidge'a.

Kontrkandydatem Hoovera jest z ramienia partji demokratów: Alfred Smith. Szanse jednak kandydata demokratów są stosunkowo do tej pory mniejsze. Oczywiście, że w dalszej walce niespodzianki nie są rzeczą wykluczoną, tem więcej, że cała obecna akcja wyborcza toczy się pod hasłami ściśle wewnętrznemi, z których najważniejszem jest hasło: prohibicji. Republikanie są za dalszem utrzymaniem prohibicji, podczas gdy demokraci idą do wyborów z żądaniem częściowego zniesienia zakazu sprzedaży alkoholu. Dopiero po kwestji alkoholowej idą sprawy bieżącej polityki. I tak głosza republikanie hasło trzymania się w dalszym ciągu zdala od udziału w sprawach europejskich, a zwłaszcza niewstępowanie do Ligi Narodów, oraz niebranie udziału w międzynarodowym Trybunale rozjemczym w Hadze. Popierają natomiast repu-

blikanie ideę ogólnoświatowego paktu, potępiającego wojnę, — wysuniętą przez obecnego sekretarza stanu Kelloga. Nie jest jednak wykluczonem, że kwestja alkoholowa przesłoni wszystkie inne zagadnienia i że na tem tle dojść może przy wyborach do nieprzewidzianych niespodzianek.

Jeśli chodzi o osobę Herberta Hoovera i jego stosunek do Polski, to znaną jest w całej Polsce pomoc, jaką Hoover zorganizował dla wyżywienia głodnych w Polsce. Niejednokrotnie też już Hoover deklarował się jako przyjaciel Polski. Natomiast znamienne są wystąpienia Hoovera przeciwko okrucieństwom Niemców w czasie wojny i niewątpliwie Hoover będzie o tych „przymiotach" duszy niemieckiej pamiętał. Już obecnie wprawdzie wyczytać można w prasie niemieckiej dowodzenia wykazujące, że Hoover jest z pochodzenia Niemcem, oraz oświadczenia, starające się zatrzeć przykre wrażenie wystąpień Hoovera w czasie wojny. Nie zmienią one jednak prawdopodobnie zdania Hoovera o właściwej psychice nacjonalizmu niemieckiego. Hoover należy do indywidualistów, nie kierował się nigdy żadnemi wpływami, szedł przez życie samodzielnie i tylko mozolnej pracy ma do zawdzięczenia obecne swe stanowisko. Taki człowiek będzie napewne umiał należycie wyzyskać urząd prezydenta i za jego współdziałaniem zapadnie z pewnością w przyszłości niejedna o światowem znaczeniu decyzja.

Nic tedy dziwnego, że dalsze fazy walki o objęcie rządów w Stanach Zjednoczonych obserwować będą wszyscy z żywem zainteresowaniem.

Stanisław Willner.

Przegląd polityczny

Nie czyń drugiemu, co tobie nie miło.

Prasa gdańska nie ma dosyć słów oburzenia na władze polskie z powodu zajścia, jakie miało miejsce podczas jednej z wycieczek Gdańszczan na teren polski. Mianowicie za przekroczenie przepisów administracyjnych, wypisanych w języku polskim, ukarano grzywnami wycieczkowców, którzy tłumaczyli się, że nie rozumią po polsku, nie mogli więc wiedzieć o przepisach.

W odpowiedzi na te ataki zaznacza dziennik „Baltische Presse", że trudno wymagać, aby władze polskie umieszczały objaśnienie również w języku niemieckim, zwłaszcza, że wycieczki niemieckie są rzadkie. Natomiast bardziej dziwnem wydaje się, że w Sopotach, w których bawi 80 proc. letników polskich, napisy są umieszczane tylko w języku niemieckim — przyczem policjanci, którzy mają za zadanie ułatwiać letnikom orjentację, służąc im informacjami, zupełnie języka polskiego nie znają. Sopoty, które żyją z pieniędzy, zostawionych przez letników polskich, wcale nie wykazują chęci do umieszczenia objaśnień w języku polskim, pretensje zatem „Danziger Zeitung", są zupełnie nieuzasadnione. Jeśli Sopoty nie chcą ułatwiać życia przyjeżdżającym tam Polakom, nie mogą więc Gdańszczanie wymagać od Polski specjalnych względów. Nie czyń drugiemu......

Czy Litwa weźmie udział w zgromadzeniu Ligi?

Odpowiedź Woldemarasa, odrzucająca propozycje Polski co do odbycia konferencji, wywołała wszędzie wielkie zdziwienie. W kołach sekretarjatu Ligi Narodów rozważają, co teraz nastąpi. Prawdopodobnie minister Zaleski postawi wniosek, aby rada Ligi zajęła się całokształtem zagadnienia polsko-litewskiego łącznie ze sprawą Wilna i powzięła ostateczną decyzję.

Zdziwienie wywołuje też fakt, że Litwa dotychczas nie wyznaczyła i zakomunikowała sekretarjatowi składu delegacji na zgromadzenie Ligi, zwołane na 3 września. Wywołuje to wrażenie, że rząd litewski zamierza wogóle nie brać udziału w zgromadzeniu. Przez swą nieobecność doprowadziłaby jednak Litwa zatarg polsko-litewski do ostatecznych granic, co zmusi Polskę do zażądania od Ligi zastosowania wobec Litwy przewidzianych statutem środków.

Sowjety mogą podpisać pakt przeciw wojnie.

W poniedziałek podpiszą w Paryżu ministrowie 15 państw pakt przeciwko wojnie. Państwa te otrzymały zaproszenie. Do nich nie należą ani Rosja, ani Hiszpanja.

Lecz podsekretarz ministerstwa Stanów Zjednoczonych, Castle, oświadczył, iż tak Rosja, jak Hiszpanja mogą podpisać pakt po dniu 27 sierpnia, gdy już owe 15 państw go podpisało.

Ciekawość, czy sowjecka Rosja istotnie podpisze.

Agitacja przeciwko Francji we Włoszech.

Dzienniki francuskie donoszą z wielkiem oburzeniem o manifestacji przeciwko Francji w Rzymie z okazji powrotu delegacji włoskiej z międzynarodowego kongresu studentów, odbytego w Paryżu. Już w czasie pobytu delegacji w Paryżu ukazywały się w prasie włoskiej wzmianki, że przyjęcie delegacji we Francji było nietylko chłodne, ale wprost nienawistne. Podniecona temi doniesieniami ludność zgromadziła się tłumnie przed dworcem, by powitać powracających 450 studentów, których wysłał Mussolini na kongres. W pochodzie triumfalnym prowadzono studentów przez miasto, wznosząc wrogie okrzyki pod adresem Francji. Z balkonu klubu prasowego wygłosił mowę sekretarz generalny partji faszystowskiej, Turatti, w której niezwykle ostro występował przeciwko Francji, naruszającej rzekomo najprymitywniejsze zasady gościnności. Podkreślił on w swej mowie, że już niedługo nastąpi rozgrywka pomiędzy cywilizacjami, a w rozgrywce tej niewątpliwie ulegnie postarzała cywilizacja francuska.

Tak ostre wystąpienie jednego z najbliższych współpracowników Mussoliniego, wywoła niezawodnie ze strony Francji odpowiedź.

Podminowany Bałkan.

Na Bałkanie zdają się gromadzić znowu chmury, które wywołać mogą groźne wydarzenia w tym zakątku Europy, pełnym niespodzianek i wiecznie fermentującym. Zajścia w Jugosławji wskutek zamordowania w parlamencie (skupszczynie) posłów chorwackich przez chciwych władzy Serbów, działalność band bułgarskich, siejących w okolicach nadgranicznych, postrach i niepokój, a popieranych skrycie przez bułgarski rząd, ustawiczne rewolucje w Grecji, obwołanie królestwa albańskiego, niemile widziane przez Jugosławję, jako dowód wzrastających wpływów włoskich, zagrażających niezależności jugosłowiańskiej, — wszystko to są zarzewia, mogące lada chwila wywołać groźny pożar. W ostatnich dniach, zdarzył się znów wypadek, który może mieć poważne następstwa. Oto banda emigrantów bułgarskich, przebywających w Jugosławji, urządziła kilka napadów na graniczne wioski bułgarskie. Podczas jednego z takich napadów wdarli się oni do wsi Rakowo, zdobyli szturmem jeden z domów, zabili mieszkańców i rzucili dwie bomby. Gdy zaalarmowana bułgarska straż graniczna chciała bandzie odciąć odwrót, żołnierze serbskiej straży granicznej puścili w ruch karabiny maszynowe i umożliwili przez to bandzie ucieczkę na teren serbski.

Niezawodnie wynikną z tego dalsze konsekwencje, które dla podminowanej atmosfery, panującej na Bałkanach, mogą doprowadzić do poważnych zatargów.

Republika w Grecji — królestwo w Albanji.

Wynik wyborów w Grecji oznacza przedewszystkiem wielką klęskę ruchu monarchistycznego. W poprzednim parlamencie monarchistów skrajnych i umiarkowanych było ogółem 115 na ogólną liczbę 286 posłów. Teraz około 80 procent miejsc zajmą zwolennicy Venizelosa, republikanie. Niezwykły ich sukces tłumaczy się w pierwszym rzędzie zmianą ordynacji wyborczej. Rząd Venizelosa zniósł proporcjonalność i stworzył małe okręgi wyborcze. Skutkiem tego przepadły różne małe partyjki, a stronnictwo Venizelosa zdobyło przygniatającą większość.

W państwach bałkańskich zazwyczaj wygrywa wybory partja rządowa. Np. w Rumunji stronnictwa: liberalne p. Bratianu i ludowe gen. Averescu zdobywały naprzemian raz przeszło trzysta, drugim razem kilkanaście mandatów, zależnie od tego, kto rządził. I Venizelosowi zarzucają przeciwnicy, że w czasie kampanji wyborczej popełniono wiele nadużyć. Zdaje się jednak, że są zarzuty naogół niesłuszne i że obecny premjer zawdzięcza swe zwycięstwo nie terorowi administracji, lecz istotnej popularności.

Gdy w Grecji utwierdziła się republika, w sąsiedniej Albanji czyniono się przygotowania do proklamowania monarchji. Achmed Zogu, dotychczasowy prezydent republiki, ma się ogłosić królem Skanderbegiem III Byłoby to złączeniem dzisiejszej Albanji nicią tradycji z tem państwem, którego w roku 1444 bronił bohatersko Jerzy Skanderbeg przeciwko Turkom. Ale jest między Skanderbegiem a Achmedem Zogu ta wielka różnica, że Achmed Zogu opiera się na muzułmanach. Główną podporą jego rządów są właściciele ziemscy, a przedewszystkiem wojsko, dobrze opłacane i uzbrojone. Achmed Zogu jest faktycznie dyktatorem Albanji. Opozycjoniści musieli kraj opuścić, powstania zostały krwawo stłumione. Niezadowolonych jest jednak w kraju bardzo dużo. Zwłaszcza reformy, które Achmed Zogu wprowadza za wzorem Kemala Paszy, zwiększyły liczbę jego wrogów. Achmed Zogu ma jednak za sobą potężne Włochy, od których jest już Albanja uzależniona politycznie i gospodarczo. Włoscy oficerowie organizują armję albańską, włoscy przemysłowcy zdobywają koncesje handlowe i górnicze. Król Skanderbeg III. będzie takiem samem narzędziem polityki włoskiej, jak prezydent Achmed Zogu.

Hr. A. K. Tołstoj.

KSIĄŻĘ SREBRNY

53) —o— (Ciąg dalszy).

— Bóg zapłać, batiuszko, dziękuję ci; niech cię wszyscy święci nagrodzą! Cóż robić, moi drodzy, postaram się; choć głowę swoją oddam, a nieszczęściu zaradzę. Odejdźcie, moi kochani, świadków nie trzeba.

Opryczniсy odeszli. Młynarz nachylił się nad Wiaziemskim, przewiązał rany, odmówił „Ojcze nasz", i położywszy rękę na głowie kniazia, począł szeptać: „Jechał człowiek stary, a koń pod nim kary, jechał po borach, po błotach, po kniejach. Ty matko, krwi żylasta, żylasta cielesna, zatrzymaj się, wróć nazad. Stary człowiek ciebie zatrzyma, zatrzyma nie puści. Jakby koniowi wody zabrakło, i tybyś zginęła ruda matko. Puch ziemia! Jedna rodzina! Niech się stanie tak, jak ja chcę. Słowo moje ostatnie!

Krew słuchała szeptów młynarzą, bo ciekła coraz wolniej, a przy ostatniem jego słowie zupełnie ujęta została.

Wiazimskiej westchnął: oczu jednak nie roztworzył.

Wtedy rzekł młynarz:

— Podejdźcie ojcowie drodzy, podejdźcie bez obawy, już krew nie cieknie, kniaź będzie żyw... tylko mnie nie dobrze... teraz już czuję, jak mi język drętwieje...

Opryczniсy obstąpili Wiaziemskiego. Blask księżyca padał na jego twarz bladą jak śmierć, lecz krew z ran już nie sączyła.

— I rzeczywiście krew zatamował. Widzisz stary, że zaryłeś nosem po błocie!

— Masz twoje złoto — rzekł starszy opryczek. Ale to jeszcze nie koniec. Słuchaj, stary, ślady pokazują, że tą drogą uciekł koń księcia, a może razem z bojarką. Jeżeliś ich widział, mów!

Młynarz wytrzeszczył oczy niby nic nie rozumiejąc.

Starzec nie wiedział żali rzec prawdę, czy też nie. Ale w tej chwili tak sobie zaczął rozumować:

Gdyby Wiaziemskij był zdrów, ukrył od niego bojarkę byłoby nadzwyczaj niebezpiecznie, gdy tymczasem za wydanie jej sowitąby otrzymał nagrodę! Ale czy Wiaziemskij wyzdrowieje? Bóg jedyny raczy wiedzieć. A Morozow znów też się odwdzięczy młynarzowi za przysługę. I Srebrny widać nie na żarty kocha bojarkę, kiedy tak o nią porąbał księcia. Przeto zawniosкował stary: Wiaziemskiej nic mi teraz nie zrobi, a Srebrny i Morozow powiedzą: Bóg zapłać, jeżeli ja wyratuję.

A więc na odpowiedź był już zdecydowany.

— Anim słyszał, anim widział, moi złoci, nic nie wiem o jakim koniu, o jakiej bojarce mówice.

— Ej stary, ty łżesz!

— Niech mnie djabli porwą! Niech nie widzę królestwa niebieskiego! Niech mnie tu w tej chwili piorun trzaśnie, jeżeli co wiem o koniu lub o bojarce!

— A dajno łuczywo, zobaczymy czy niema śladów na piasku.

— Niema co patrzeć — ozwał się któryś opryczník — choć i byłyby ślady, to nasze konie je zatarły.

— To niema co patrzeć, otwieraj stary komorę, kniazia przeniesiemy.

— Zaraz, moi mili, zaraz. Eh, stary ja jestem, moi kochani, gdyby nie to, poleciałby do karczmy, przynióśłbym wódzi i zieleniaczku.

— A bo w domu nie masz?

— Nie, moi złoci, skąd ja nieborak miałbym. Nie ma ani gorzałki, ani siana dla waszych koni. Oto w karczmie, tam wszystko jest, i wino nawetby mogło pójść stamtąd na carski stół, takie dobre! Ciasno wam będzie u mnie, panowie kochani, i przekąsić niema co, ale wy przecież panowie jesteście wojakami i bez wieczerzy się obejdziecie. Konie wasze trawki poszczypią, tylko to bieda, że trawa tu taka... że zdarza się, ale nie zawsze, jeno często, że jak konisko się jej nażre, to go rozedmie jak górę, (ale nie zawsze, moi panowie), trochę się pokiwa, pokiwa i pęknie.

— Czort cię bierz, stary świdrze! chcesz, żeby nasze konie popękały?

— Boże broń, złoci panowie! konie można przywiązać, żeby trawy nie jadły, jedna nocka to głupstwo, i tak sobie postoją, przecież im się nic złego nie stanie. A was, panowie kochani, upraszam pokornie, raczcie do mojej komory; niema w niej ani siana, ani słomy, ziemia goła, to nie to co karczma. Ale tylko nie zapomnijcie się pomodlić kładąc się spać, bo w nocy straszy, siła nieczysta tam zamieszkuje.

— Ah ty, czarci kumie, djabli cię nadali z twoją komorą! Widzisz go czem częstuje. Jedziemy do karczmy! daleko stąd, stary?

— Blisko, moi drodzy, bardzo blisko. Idźcie tą oto ścieżką, jak dostaniecie się do drogi, jazda potem na lewo, tam po wiорście zaraz karczmę ujrzycie.

— Jedziemy — odezwali się opryczniсy.

Wiaziemskij leżał ciągle jeszcze bez znaku życia. Chołopi ostrożnie go nieśli.

Opryczniсy wsiadłszy na koń, pojechali za nim.

Gdy ucichł już w lesie wszelki głos ludzki, starzec otworzył młyn.

— Bojarko, już poszli — rzekł — chodź teraz do komory. Ah mój ty gołąbku, jakeś ty przycupnęła! chodź do komory mój łabędziku, tam ci będzie lepiej!

Potem nasłał w kącie świeżego mchu, rozpalił łuczywo i postawił przed Heleną drewnianą miseczkę z miodem i kromkę chleba.

(Ciąg dalszy nastąpi).

WIADOMOŚCI ZE ŚLĄSKA

Niedziela 26 sierpnia

Niedziela trzynasta po Z. Świątkach

Św. Zefiryna, papieża męczennika † 219 r.

SS. Ireneusza i Abundjusza, męczenników.

SŁOW.: WŁASTYMIRA.

Pomnij na ubóstwo, czasu obfitości, a na potrzeby ubóstwa w dzień bogactw. (Ekkl. XVIII. 25).

Wejrzyj, Panie, na przymierze Twe, i o duszy biednych Twoich nie zapominaj na zawsze. (Psalm 73).

Zdania:
Wszystko, co pięknem, czystem jest i białem,
Co tchnie miłością, słodyczą, ofiarą,
Wszystko to duszy mojej ideałem, Wiarą.

Do niebiańskiej nagrody przygotuj się niebiańskiem życiem.

Kalendarz astronomiczny: Słońce wsch. o godzinie 4.46, zach. o godz. 18.45. — Księżyc wsch. o godz. 16.48, zach. o godz. —,—. Merkury w kwadraturze z Saturnem.

Długość dnia wynosi 13 g. 59 m.

Zmiany powietrza przed 100 laty: wiatr, pogoda niestała. Jutro: dżdżysto.

Jutro poniedziałek, 27 sierpnia: Św. Józefa Kalasantego, wyznawcy, założyciela Pijarów, * 1556 † 1648.

— **Przed przeobrażeniem polskiego ustroju szkolnego.** Jak słychać, na jednem z najbliższych posiedzeń rady ministrów wniesiony zostanie projekt nowego statutu Ministerstwa Oświaty, który wiąże się częściowo z projektem reformy ustroju szkolnego w Polsce. Podstawową rolę odgrywać będą w dalszym ciągu szkoły powszechne, natomiast szkolnictwo średnie nabierze zupełnie nowego charakteru i będzie częściowo specjalizować młodzież w pewnych kierunkach.

— **Młodzież akademicka a wojsko.** Nowela do ustawy o obowiązku służby wojskowej wprowadziła utrudnienie dla młodzieży akademickiej, otrzymującej odroczenia. Odroczenia udzielane są obecnie do 23 lat, gdy dawniej akademicy korzystali z odroczeń do 26 lat. Chodzi o pobudzenie maturzystów, abiturjentów szkół średnich, aby przed wstąpieniem do uczelni wyższej zgłaszali się do ochotniczej służby wojskowej. Maturzysta, o ile ukończył lat 18, może się zgłosić do służby ochotniczej; termin wcielenia przypada na 1 lipca, przeto traci on właściwie rok szkolny. Poza tem, o ile maturzysta odbył przysposobienie wojskowe 2 stopnia, służy tylko 12 miesięcy, zamiast 15. — Ministerstwo Oświecenia przeprowadzi w bież. roku szkolnym propagandę wśród młodzieży szkolnej, aby korzystała z prawa do służby ochotniczej i w ten sposób uniknęła w następstwie konieczności przerywania wyższych studjów.

— **Pożyczki budowlane nie będą podwyższone.** Komitet Rozbudowy zgłosił wniosek do Ministerstwa Robót Publicznych w sprawie podwyższenia stawki obliczeniowej od metra sześciennego budowli, obliczanej przy udzielaniu pożyczek przez Bank Gospodarstwa Krajowego na budowle. Dotychczas obliczano koszt jednego metra sześciennego kubatury po 60 zł. Tymczasem podrożenie materjałów budowlanych i robocizny spowodowało, że metr kubatury kosztuje przeciętnie wraz z instalacjami 86 zł. Wychodząc z założenia jednak, że należy częściowo tylko podwyższyć stawkę, Komitet Rozbudowy proponował jedynie zł. 70. Zdawało się, że Ministerstwo Robót Publicznych zgodzi się na tę propozycję, podyktowaną rzeczywistym stanem rzeczy. Tymczasem Ministerstwo odmówiło podwyższenia stawki, wychodząc z założenia, że takie zreformowanie sytuacji dotychczasowej usankcjonuje wzrost drożyzny i że stworzy to precedens na przyszłość.

— **Uprawnienie wojewodów do uregulowania cen artykułów pierwszej potrzeby.** W jednym z najbliższych Dzienników Ustaw ma się ukazać rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, wydane w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami, na podstawie którego zostają przyznane wojewodom uprawnienia do regulowania cen przedmiotów powszechnego użytku, a mianowicie: na mąkę, pieczywo, mięso, słoninę, szmalec, wyroby masarskie oraz cegłę. Wojewodowie mają prawo swoje uprawnienia w powyższym zakresie, wyjąwszy prawo wyznaczania cen na cegłę, przekazać starostom. Ceny będą wyznaczane po wysłuchaniu opinji specjalnych komisyj, przyczem jako podstawa do wyznaczenia cen musi być wzięta wysokość kosztów produkcji i gospodarczo usprawiedliwionych kosztów wymiany.

— **Unormowanie budownictwa lecznic.** Ministerstwo robót publicznych przystępuje do opracowywania rozporządzenia w sprawie budowy szpitali. Przy opracowywaniu przepisów brane są pod uwagę najbardziej nowoczesne wymagania sanitarno-higjeniczne. Rozporządzenie to zostanie wydane na podstawie niedawno ogłoszonej ustawy budowlanej.

— **Zniżka cen chleba żytniego.** Kształtowanie się cen za chleb żytni objawia tendencję zniżkową w całym kraju. Według otrzymanych ostatnio danych chleb taki (66-proc. mąka) wynosi za 1 kg. w Łodzi 55 gr., we Lwowie i Tarnopolu 58, w Łucku, Borysławiu i Sosnowcu 60 gr., w Białymstoku, Krakowie, Kielcach i Poznaniu 62 gr., w Lublinie 63 gr., w Warszawie 64 gr. i w Katowicach 66 gr. W najbliższych dniach cena chleba żytniego ma być obniżona o dalsze dwa grosze.

— **Kontrola polskich wychodźców.** Ministerstwo Spraw Zagranicznych na wniosek urzędu emigracyjnego rozesłało placówkom Rzplitej, mającym siedzibę w portach europejskich i amerykańskich, instrukcję w sprawie dokonywania kontroli statków, przewożących emigrantów polskich. Wskazówki (instrukcja) szczegółowo wskazują co ma być ze strony placówek zagranicznych przedmiotem kontroli na statkach i interwencji u władz okrętowych, portowych, czy też w zarządzie towarzystwa okrętowego.

Inspekcja czyli kontrola może nie być dokonywana na statkach, na których emigrantom polskim towarzyszy inspektor okrętowy urzędu emigracyjnego. Kontrolą statków można również zainteresować polskie instytucje humanitarne, o ile istnieją one w danym porcie, po uprzedniem uzyskaniu dla przedstawicieli tych instytucyj zezwolenia władz portowych i towarzystwa okrętowego na udział ich w inspekcji. O kontroli winny być składane sprawozdania.

— **Opieka dentystyczna w szkołach średnich.** Centralne władze zamierzają w nadchodzącym roku szkolnym rozszerzyć wydatnie pomoc dentystyczną dla uczniów szkół średnich państwowych oraz pobudzić do szerszej akcji w tym zakresie szkoły prywatne. Według ostatnich zestawień opieka dentystyczna nad zębami uczniów istnieje w Polsce w 30 proc. szkół średnich państwowych i w 11 proc. średnich szkół prywatnych.

Województwo śląskie

* **Z kolejowej kasy pogrzebowej.** Na skutek uchwały ostatniego walnego zebrania podwyższono wysokość zasiłków pośmiertnych z 600 zł. na 1000 zł. Członków obojej płci przyjmuje się tylko do 45 lat wieku. Po dojściu do 67 lat życia członek przestaje płacić składki, które wynoszą od 17 do 30 groszy miesięcznie za każde 100 zł. ubezpieczenia w zależności od wieku członka. Majątek kasy stanowią 4 domy 3-piętrowe w centrum m. Katowic. (O).

* **Kolonje letnie Polskiego Czerwonego Krzyża!** W czwartek 30 sierpnia wracają dzieci z kolonji leczniczej w Gdyni. Oddziały Czerwonego Krzyża, Magistraty i Urzędy Gminne w Nowym Bytomiu, Wełnowcu, Mikołowie, Rybniku, Szopienicach, Mysłowicach, Rudzie, Tarnowskich Górach, Królewskiej Hucie i Katowicach uprasza się, aby odebrano dzieci na dworcu w Katowicach o godzinie 17.40.

We wtorek dnia 28 sierpnia br. wracają z kolonji leczniczej w Rymanowie dzieci z Katowic. Uprasza się odebrać dzieci na dworcu III klasy o godz. 8-mej rano.

* **Nowe ustalenie „klas niebezpieczeństwa“ w Zakładzie Ubezpieczeń.** W myśl obowiązujących przepisów prawnych została ustalona przez Zarząd Zakładu Ubezp. i zatwierdzona przez władzę nadzorczą nowa „taryfa niebezpieczeństwa“ do obliczania składek ubezpieczeniowych za czas po dniu 31 grudnia 1927 r. Zaliczenie przedsiębiorstw do poszczególnych klas taryfy niebezpieczeństwa nastąpi z urzędu i przedsiębiorcy nie potrzebują się zwracać do Zakładu Ub. Jak się dowiadujemy, potrzebne prace są w przygotowaniu. W miesiącu wrześniu otrzymają przedsiębiorcy odpowiednie formularze do wypełnienia, poczem po ich nadesłaniu do tut. Zakładu wysyłane będą „orzeczenia o zliczeniu do nowej taryfy niebezpieczeństwa“. Środki prawne przeciwko temu zaliczeniu podane będą w orzeczeniu. Sporów, wynikłych z nowego zaliczenia do taryfy niebezpieczeństwa, nie rozstrzyga Urząd Wojewódzki, lecz sądy ubezpieczeniowe: w pierwszej instancji Wyższy Urząd Ubezpieczeń, a w drugiej i ostatniej — Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń.

* **Ostrożnie przed samochodami.** Wobec coraz częściej zdarzających się wypadków samochodowych w miastach i wielkich gminach przemysłowych umieszczamy następujące pouczenie: Przejścia przez jezdnię na drugą stronę ulicy (drogi) należy dokonać jak najkrótszą drogą pod kątem prostym w pobliżu krzyżowania ulic. Przechodzić przez jezdnie należy krokiem przyśpieszonym, zwracając baczną uwagę najpierw na pojazdy z lewej, a potem z prawej strony. Usłyszawszy nawoływanie lub sygnał ostrzegawczy, należy obejrzeć się w kierunku głosu i ewentualnie zatrzymać się, aby pojazd mógł przejechać. Rozmyślne nieusuwanie się z drogi przed przejeżdżającemi pojazdami jest niebezpieczne. Nie wolno przebiegać jezdni mimo danego sygnału ostrzegawczego. Pojazdami nie wolno rozmyślnie jeździć po szynach tramwajowych. Tramwaje należy wyprzedzać na prawo, a tylko wtedy na lewo, jeżeli pojedyńczy tor tramwajowy znajduje się tuż przy samym chodniku. Przy wyprzedzaniu należy zachować konieczną w tym razie ostrożność. Szybkość pojazdów konnych i mechanicznych na drogach publicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu jadących osób i musi być taka, aby woźnica wzgl. kierowca w każdej chwili dostosować się mógł do wymagań bezpieczeństwa ruchu ulicznego.

* **Przeprowadzenie laborantów na ośmiogodzinny dzień pracy.** Wskutek długotrwałych zabiegów P. Z. P. w sprawie przeprowadzenia pracowników laboratorjów hutniczych na ośmiogodzinny dzień pracy, zwrócił się komisarz demobilizacyjny do zarządów wszystkich hut śląskich z zapytaniem, czy laboranci zostali już przeprowadzeni na normalny czas pracy. W piśmie wystosowanem do hut, nadmienia komisarz demobilizacyjny, że na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy, powinni wszyscy pracownicy laboratorjów, jako obsługujący wielkie piece i stalownie, natychmiast być przeprowadzeni na ośmiogodzinny czas pracy. Zażalenia należy skierować pod adresem: P. Z. P. w Katowicach, ul. Stawowa Nr. 14 — skrytka pocztowa 266.

* **Uwolnienie od podatku dochodowego.** Wszyscy robotnicy i pracownicy umysłowi, którzy mieszkają w Województwie Śląskiem, lecz mają zatrudnienie na Śląsku Opolskim, mogą być uwolnieni od potrącenia tamtejszego podatku dochodowego. W tym celu należy złożyć odpowiednie podanie, i poświadczenie policyjne poświadczenie miejsca zamieszkania i pobytu. Podanie należy przedłożyć pracodawcy.

Z Katowickiego.

Katowice. (Poświęcenie sztandaru cechu piekarskiego). Cech piekarzy w Katowicach obchodzi w niedzielę, dnia 26 sierpnia uroczystość poświęcenia sztandaru. Program przewiduje między innemi: O godz. 10 uroczyste nabożeństwo w kościele N. M. P. Wieczorem o godz. 8 koncert w parku Kościuszki. Na uroczystość katowickiego przymusowego cechu piekarzy zjadą się delegaci wszystkich okolic Polski. Przy tej sposobności donosimy, że cech piekarzy w Katowicach jest największym cechem na Śląsku, bo składa się z 246 majstrów piekarskich.

— (Zasądzeni za przemycanie tytoniu). Przed tutejszym sądem odbyła się rozprawa przeciw zawodowej przemytniczce Zofji Newostowskiej, która przemyciła do Polski 5 kilogramów „presówki“. Sąd skazał ją na 950 zł. grzywny. — Inwalid Jan Wilk z Sosnowca usiłował przemycić z Niemiec do Polski 17,5 kg. „presówki“. Wilka skazano na 500 zł. kary pieniężnej. — Przy przemycaniu tytoniu — 12,35 kg. — został schwytany robotnik Ernest Sachmil. Sąd skazał oskarżonego również na 500 zł. kary pieniężnej.

— (Czyja maszyna do szycia?) W ekspozyturze śledczej, Katowice, ul. Zielona 28, pokój 97, znajduje się maszyna do szycia, pochodząca ze sprzeniewierzenia na szkodę nieznanej osoby. Właściciel może odebrać maszynę podczas godzin służbowych od godziny 8 do 15.

Brzezinka w Katowickiem. (Policja poszukuje fałszerza biletów). Niemieccy urzędnicy policji kryminalnej poszukują tu niejakiego Wilhelma Bethge'go, pod zarzutem, że sporządzone przez niego bilety sprzedawał na niemieckich dworcach kolejowych. Ostatnio Bethge mieszkał w Berlinie. Oczywiście, że poszukiwanie odbywa się z porozumieniem i zgodą władz polskich.

Michałkowice w Katowickiem. (Sprawy gminne). Dnia 16 sierpnia obradowała rada gminna w sprawie zaciągnięcia pożyczki od województwa. Pożyczka ma być zużyta na następujące cele: budowę dróg gminnych, kanalizacji, wodociągów, oświetlenia oraz regulacji ulic i budowy chodników, jakoteż ewtl. na dokończenie budowy nowej szkoły. Następnie radzono nad sprawą dalszego zadrzewienia gminy. Na ten cel wyznaczono potrzebne środki. — Prośbę Związku Powstańców o zapomogę odrzucono, gdyż z powodu braku pieniędzy gmina odrzuca wszelkie podania o zasiłki. Stosownie do wniosku związków kulturalno-oświatowych napis na szkole będzie zmieniony. mianowicie napis będzie brzmiał „Katolicka Szkoła Publiczna". — Wielu radnych żaliło się na różne niedomagania w czasie urlopu naczelnika gminy. Należy sie spodziewać, że obecnie wróci wszystko do starego porządku.

Chorzów w Katowickiem. (Budowa mieszkań). Przed kilkunastu dniami odbyło się posiedzenie rady miejskiej, na którem uchwalono sprawę zaciągnięcia pożyczki od województwa na cele budowy mieszkań. Obecnie donoszą, że zarząd gminy otrzymał z województwa piśmienne zawiadomienie, że żądane 200 tysięcy zł. gmina może odebrać. Wymieniona kwota zostanie zużyta wyłącznie na budowę mieszkań według uchwały rady gminnej.

Z Świętochłowickiego.

Król. Huta. (Ważne dla rezerwistów). Magistrat podaje rezerwistom, zamieszkałym na terenie miasta Królewskiej Huty do wiadomości, że według rozporządzenia władzy wojskowej nastąpi powołanie na 4 wzgl. 6 tygodniowe zwyczajne ćwiczenia wojskowe podoficerów i szeregowych rezerwy (Kat. A) następujących roczników:

Rocznik 1901: podoficerów i szeregowców rezerwy z piechoty, czołgów i łączności.

Roczniki 1895 i 1894: podoficerów rezerwy wszystkich rodzajów wojska, z wyjątkiem marynarki wojennej.

Rocznik 1900: podoficerów i szeregowców rezerwy w lotnictwie (tylko mechanicy silnikowi, mechanicy elektrotechnicy, radjomechanicy i fotografowie) i w balonach (tylko mechanicy dźwigarkowi i mechanicy wytworni wodoru).

Rocznik 1902: podoficerów i szeregowców rezerwy z piechoty, czołgów i łączności, którzy z jakichkolwiek powodów nie odbyli ustawowych ćwiczeń w roku 1927.

Roczniki 1898, 1891 i 1890: podoficerów rezerwy wszystkich rodzajów broni i służbowych (z wyjątkiem marynarki wojennej), którzy z jakichkolwiek powodów nie odbyli ustawowych ćwiczeń w roku 1927.

Roczniki 1903, 1902, 1901, 1897 i 1896: podoficerów i szeregowców rezerwy oraz rocznik 1898 szeregowców rezerwy w lotnictwie (tylko personel latający, piloci i strzelcy lotn.) oraz w balonach (tylko szykowacze), którym zostały ćwiczenia wojskowe w roku 1927 odroczone do roku bieżącego.

Roczniki 1899 i 1900: podoficerów i szeregowców rezerwy wszystkich rodzajów broni i służb. (z wyjątkiem marynarki wojennej), którzy z jakichkolwiek powodów nie odbyli ustawowych ćwiczeń w latach 1925 do 1927.

Rezerwiści objęci rozkazem o powołaniu na ćwiczenia, zamieszkali, wzgl. przebywający na terenie miasta Królewskiej Huty, którzy nie otrzymali dotychczas kart powołania na ćwiczenia wojskowe. względnie którzy z jakichkolwiek innych powodów nie odbyli w roku bieżącym powyższych ćwiczeń wojskowych, winni zgłosić się najpóźniej do dnia 6 września 1928 r. w P. K. U. Król. Huta przy ul. Piastowskiej nr. 7, o godzinie 11-ej, skąd odesłani będą do swoich oddziałów wojskowych.

Powołani mają przynieść książeczki wojskowe, karty mobilizacyjne i wszystkie dokumenty wojskowe jakie posiadają. Niezastosowanie się do wezwania będzie karane. Zwracamy uwagę na szczegółowe przepisy ogłoszenia, znajdujące się na tablicy ogłoszeniowej Magistratu.

— (Dotyczy właścicieli psów). W urzędzie podatkowym na ratuszu. pokój 13, należy zgłaszać psy, które nie zostały jeszcze zgłoszone do opodatkowania. względnie można odebrać znaczki kontrolne dla psów zgłoszonych. Znaczki służą jako wykaz opodatkowania wobec policji. Przy odbiorze znaczka należy uiścić opłatę w wysokości 1 zł. Ponieważ w tych dniach ma być przeprowadzona ogólna kontrola, psy należy zgłosić, gdyż kto tego nie uczyni, temu grozi kara do 350 zł.

— (Rodzice, strzeżcie wasze dzieci). Na szosie łączącej Hajduki Wielkie z Król. Hutą, napadnięta została młoda dziewczynka przez pewnego rozpustnika. Dziewczyna zacięcie się broniła i uciekła napastnikowi, który polał ją jakiemś szkodliwym płynem, chcąc następnie dokonać haniebnego czynu. Ucieczka ją uratowała. (n)

Świętochłowice. (Posiedzenie rady gminnej). Na ostatniem posiedzeniu Rady gminnej wyrażono zgodę na warunki, pod któremi gmina otrzymała z pożyczki amerykańskiej 1 miljon złotych. Z kwoty tej przeznaczono 500 tysięcy zł. na budowę dróg, 350 tysięcy na rozszerzenie sieci wodociągowej a 150 tysięcy na kolonje robotnicze. Sprawę centralnego ogrzewania hali gimnastycznej odesłano do komisji budowlanej, celem zaopinjowania. Kosztorys tych robót wynosi 25 tysięcy zł. Następnie uchwalono przystąpić natychmiast do urządzenia poradni dla matek. Na ten cel wyznaczono 1000 zł. Pozatem przyznano na rzecz tej instytucji 100 zł. miesięcznej zapomogi. Pod koniec zebrania rozpatrywano wniosek gminy Nowy Bytom, domagający się ponoszenie kosztów utrzymania gimnazjum w Nowym Bytomiu (8 tysięcy rocznie) ze względu na to, iż wielka ilość dzieci świętochłowickich uczęszcza również do tegoż gimnazjum. W sprawie tej postanowiono porozumieć się z sąsiedniemi gminami, celem równomiernego rozłożenia kosztów. (n.)

— (Uroczystość poświęcenia sztandaru). Towarzystwo Polek urządza w niedzielę, dnia 2 września uroczystości poświęcenia sztandaru.

Wielkie Hajduki w Świętochłowickiem. (Upiększenie gminy). Dla upiększenia wyglądu Wielkich Hajduk, gmina przystępuje do budowy pięknych plantacji na dawniejszym placu targowym, tuż przed Generalną Dyrekcją Huty Bismarcka. Dla wygody publiczności wybudowana została również hala mleczna. (n)

— (Procesja do Panewnik). W niedzielę, dnia 26 bm. wyrusza z Wielkich Hajduk procesja do Panewnik. Wymarsz rano o godzinie 7.30. (n)

Lipiny w Świętochłowickiem. (Przymusowa sprzedaż kożuchów). Dnia 4 wrześnie odbędzie się przymusowa sprzedaż (licytacja) 19 długich kożuchów najwięcej dającemu za gotówkę. Sprzedaż odbędzie się o godzinie 10 na targowisku.

Łagiewniki w Świętochłowickiem. (Nowy naczelnik urzędu okręgowego). W ub. poniedziałek został wprowadzony przez wicestarostę pow. Świętochłowickiego Dr. Kostkę w urząd nowego Naczelnika Urzędu Okręgowego na miejscowości Łagiewniki, Lipiny i Chropaczów, Józefa Olszowskiego.

Z Pszczyńskiego.

Pszczyna. (Na budowę szkół). Wiel gmin w powiecie pszczyńskim ma zamiar postawić nowe szkoły, gdyż stare budynki szkolne są zniszczone, inne znów nie mogą pomieścić wszystkich dzieci. Niestety gminy nie posiadają środków na pokrycie kosztów budowy nowych, względnie rozbudowę starych, zbyt szczupłych szkół. W bieżącym roku kilka gmin rozpocznie stawiać budynki szkolne, dzięki uruchomieniu pożyczek na cele budowlane. Obecnie wiadomo, że Imielin postawi szkołę za 80 000 zł., Murcki za 50 000 zł., Średnie Łaziska za 150 000 zł., Piotrowice za 50 000 złotych.

Giełda zbożowa.

z dnia 23 sierpnia 1928 r.

Warszawska giełda zbożowa

Stare żyto 38,00—39,50. Nowa pszenica 49—50. Nowy jęczmień browarowy 38,00—38,50. Stary owies 37—38. Nowy owies 39,00—39,50. Mąka żytnia 65 proc. 59—60. Mąka pszeniczna bez zmian.

Z Tarnogórskiego.

Sucha Góra w Tarnogórskiem. (150-letni jubileusz istnienia gminy). Miejscowość Sucha Góra będzie obchodziła w dniu 9 września bieżącego roku 150-letnią rocznicę istnienia samodzielnej gospodarki gminnej. Z tej okazji przybędzie do Suchej Góry wielu przedstawicieli okolicznych i dalszych gmin. Dojazd pociągiem na miejsce do Rojcy albo do Tarnowskich Gór.

Z Lublinieckiego.

Lubliniec. (Wielki pożar). Przed kilku dniami wybuchł pożar w wielkiej stodole dworskiej w Lipiu Śląskiem. Gdy ogień zauważono, cały budynek był już objęty płomieniami. O ratunku nie było nawet mowy, wysiłki straży ogniowej i służby dworskiej musiały się ograniczyć do zabezpieczenia sąsiednich budynków. Właściciel dworu poniósł znaczną szkodę, gdyż budynek został doszczętnie zniszczony. Stodoła była napełniona słomą, sianem i zbożem. Stratę obliczono na 30 tysięcy złotych.

Z całej Polski.

Krynica. (Samobójstwo). W pensjonacie „Lwigród" w Krynicy odebrał sobie życie znany przemysłowiec z Warszawy M. Chaim Skórecki. Przyczyną samobójstwa był ogólny rozstrój nerwowy. Denat po powrocie z sanatorjum dla nerwowo chorych przybył do Krynicy, gdzie w czasie nieobecności córki pozbawił się życia.

Cieszyn. (Schwytany na gorącym uczynku). Posterunkowy w Ustroniu przytrzymał przed sklepem kupca Tomiczka niejakiego Jana Fabjana, karanego już kilka razy za kradzież i włamania. Fabjan i jego kolega usiłowali włamać się do składu wymienionego kupca. Fabjana zabrał policjant ze sobą na odwach, drugi włamywacz zbiegł.

Bydgoszcz. (Czek, który spadł z nieba.) Jeden z mieszkańców wsi Nieganowo pod Bydgoszczą, wyszedłszy na pole, ujrzał balon w powietrzu, z którego po chwili wyleciała biała kartka papieru. Kartka ta była zapisana w nieznanym wieśniakowi języku. Gospodarz z kartką tą udał się do miejscowego księdza, który mu wytłumaczył jej treść. Mianowicie znalazca powinien momentalnie donieść do Londynu, w którym miejscu, dniu i godzinie znalazł kartkę. Gospodarz to uczynił i po kilku dniach otrzymał z Londynu czek na 15 funt. szt. za wysłanie znalezionej kartki.

Łódź. (Pożar zniszczył fabrykę). W tych dniach pożar w przędzalni Grünsteina i S-ki przy ul. Matejki. Robotnicy ratowali się ucieczką przez okno. Na miejsce pożaru przybyło 7 oddziałów straży pożarnej, która po 4 godzinach pracy zdołała opanować ogień.

Agitujcie za naszą gazetą!

Ostatnie telegramy.

Powrót prezesa min. Bartla.

Warszawa. (PAT.) Dnia 24 bm. przybył pociągiem paryskim do Warszawy prezes Rady Ministrów prof. Bartel wraz z małżonką. W 10 minut później pospiesznym pociągiem gdańskim udał się do Paryża Minister Spraw Zagranicznych Zaleski, żegnany przez prezesa Rady Ministrów Bartla.

Delegaci parlamentaryzmu polskiego w Berlinie.

Berlin. (PAT.) Poseł polski w Berlinie pan Roman Knoll wydał przyjęcie na cześć delegacji polskiej na Kongres Unji Międzyparlamentarnej w Berlinie.

Demonstracje rezerwistów francuskich.

Paryż. (WTB.) W obozie rezerwistów chciały władze wojskowe zaaresztować jednego z czynnych żołnierzy za niesubordynację. 500 rezerwistów urządziło z tego powodu demonstrację, ze śpiewem międzynarodówki ruszyło pod budynek aresztu i uwolniło uwięzionego żołnierza. Wysłano oddział żołnierzy dla poskromienia demonstracji, który jednak odmówił posłuszeństwa, nie chcąc występować z bronią przeciwko rezerwistom.

Ks. Wied nie chce narazie tronu albańskiego

Berlin. (WTB.) „Associated Press“ ogłasza oświadczenie byłego księcia albańskiego, Wieda, w którem książe podtrzymuje prawa do tronu albańskiego dla siebie i swych potomków. Powrót swój uzależnia on jednak od tego, czy naród albański tego zażąda. Obecnie wobec apetytów Achmeda Zogu wolne wypowiedzenie się narodu jest niemożliwe. Wobec tego książe Wied wyczekiwać będzie na stosowną chwilę i nie przedsięweźmie niczego, co mogłoby spowodować trudności narodowi albańskiemu.

Indie przeciwko komunistom.

Londyn. (WTB.) Rząd indyjski wydał niezwykle surowe przepisy przeciwko komunistom. Wszyscy zagraniczni komuniści, przybywający do Indyj, muszą podpisać deklarację, że będą się zachowywać lojalnie. W przeciwnym razie będą deportowani lub skazywani na więzienie bez sądu.

Zderzenie pociągów.

Toruń. (PAT.) W piątek o godz. 2.20 nad ranem na stacji Koniojady nastąpiło zderzenie pociągu pospiesznego z osobowym, wskutek czego 15 osób zostało lekko ranionych. Parowóz oraz 3 wagony zostały zniszczone. Przerwa w ruchu, spowodowana katastrofą, trwała przeszło 2 godziny. Przyczyna katastrofy nie została ustalona. Na miejsce wypadku zjechały władze sądowe, kolejowe i policyjne.

Pociągiem pospiesznym jechał minister handlu Kwiatkowski w powrocie z Gdyni do Warszawy. Wagon sypialny, w którym jechał minister, pozostał nieuszkodzony, a minister wyszedł bez szwanku.

Katastrofa kolejowa.

Nowy Jork. (WTB.) W piątek 24 sierpnia o godzinie 5.30 po południu nastąpiło na kolei podziemnej w Nowym Jorku wielkie nieszczęście, którego ofiarą padło 20 osób na miejscu zabitych i kilkanaście ciężko rannych. Według depesz z Nowego Jorku przyczyna i przebieg katastrofy następujące:

Po opuszczeniu stacji kolei podziemnej Times Square wykoleił się ostatni wagon. W tymsamem momencie została jedna cała strona wagonu oderwana, a wagon sam wzdłuż przepołowiony. W jednej chwili zostali pasażerowie nieszczęsnego wagonu częścią na miejscu zabici, częścią ciężko pokaleczeni. Gdy tylko nieszczęście spostrzeżono, zatrzymano pociąg, a prąd elekrytczny został wyłączony, tak iż cały ruch na zachodniej kolei podziemnej w jednej chwili stanął. Na miejsce wypadku przybyły wnet oddziały straży pożarnej, oddziały sanitarne i zajęły się nieszczęściem dotkniętemi osobami. Po dłuższej energicznej akcji ratunkowej zdołano wszelkie przeszkody usunąć, tak iż ruch na kolei podziemnej w całej zachodniej części Nowego Jorku dalej normalnie funkcjonował. O stwierdzenie przyczyny katastrofy wytoczono śledztwo.

Niezwykła dziewczyna.

Londyn. (WTB.) Ośmioletnia dziewczyna angielska, lady Sharp, przepłynęła ubiegłej nocy kanał La Manche. Wystartowała ona o 12.55 w nocy i przybyła o 3.55 do Dover.

Lotnik Lewin na widowni.

Berlin. (WTB.) Z Dessau wyruszył Levin na samolocie, zakupionym od Junkersa. Zamierza on udać się do Londynu, skąd po pewnym czasie chce przelecieć do Ameryki.

Program radjowy.

Niedziela, dnia 26 sierpnia 1928.

Katowice, fala 422 m.: 8.15—12.00 Transmisja uroczystości dożynek ze Spały. — 8.15 Msza Polowa — 9.00 Korowód delegacji (alegoryczne grupy z maszynami i narzędziami rolniczemi: z pługiem, siewnikiem, bronami i t. p. żniwiarze, kosiarze, wóz ze snopkami, wóz siana, grupy z cepami i t. p.) Na czele korowodu wieziony będzie wieniec główny od imienia wszystkich organizacyj rolniczych. Za delegacjami organizacyj rolniczych będą postępowały organizacje młodzieży wiejskiej. — 12.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży marjackiej — 14.00 Dalszy ciąg transmisji ze Spały — 14.00 Składanie wieńców (przemówienia, przyśpiewki i t. d.) — 17.00 Zabawa ludowa (Komedyjki, orkiestra, tańce i t. d.) — 21.00 Transmisja koncertu wieczornego z Warszawy — 22.30 Transmisja muzyki tanecznej.

Warszawa, fala 1.111 m.: 8.15 Transmisja uroczystości dożynek ze Spały — 12.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej — 14.00 Dalszy ciąg transmisji ze Spały — 21.00 Koncert popularny przez orkiestrę Filharmonji warszawskiej — 22.30 Muzyka taneczna z restauracji „Oaza“.

Kraków, fala 566 m.: 8.15 Transmisja uroczysości dożynek ze Spały via Warszawa — 12.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej — 21.00 Koncert wieczorny — 22.30 Muzyka taneczna.

Ponzań, fala 344.8 m. 10.15 nabożeństwo z katedry poznańskiej — 12.00 Sygnał czasu, odczyt rolniczy p. t. „Przegląd ważniejszych zbóż ozimych w związku z jarmarkiem jesiennym“ — 17.00 Transmisja części uroczystości dożynek ze Spały — 19.15 „Silva rerum“ czyli rzeczy ciekawe — 20.10 Odczyt p. t. Czem różni się wystawa od targów — 20.30 Audycja wesoła.

Wrocław, fala 322.6 m.:

Gliwice, fala 250 m.: 11.00 Nabożeństwo i muzyka religijna — — 12.00 Transmisja z Gliwic recital skrzypcowy Zygmunta Schatza — 14.10 Filatelistyka — 14.45 Szachy — 15.30 Odczyt rolny — 16.30 Lekki koncert popołudniowy — 17.30 Proza wieczorna 18.30 Odczyt krajoznawczy — 18.55 Koncert pieśni Brahmsa w wykonaniu Alberta Gertnera (tenor) — 19.40 Autorecytacje Helmuta Richtera — 20.30 Słuchowisko Hansa Krzysztofa Kaergla p. t.: Żniwa śląskie“ — 22.30 Muzyka taneczna.

Berlin, fala 4889 m.: 6.30 Poranek muzyczny — 9.00 Nabożeństwo — 11.30 Lekki koncert przedpołudniowy — 14.00 Program dla dzieci — 15.00 Lekcja stenografji — 15.30 Audycja dla rolnika — 17.00 Transmisja muzyki z hotelu Kaiserhof — 19.00 Odczyt p. t. Teatr i rewolucja — rewolucja niemiecka — 19.30 Odczyt p. t.: Paneuropa w literaturze światowej (Przyczyna przesądów) — — 20.00 Odczyt p. t. „Morze jako droga komunikacyjna — 20.30 Wieczór muzyki operetkowej — 22.30 Muzyka taneczna.

Wiedeń, fala 217.2 m.: 11.00 Koncert wiedeńskiej orkiestry symfonicznej — 16.15 Koncert popołudniowy — 18.00 Odczyt p. t. „Przez góry i doliny — 19.00 Transmisja z Salzburga „Flet zaczarowany“ opera w 2 aktach Mozarta, następnie muzyka taneczna.

Poniedziałek, dnia 27 sierpnia 1928.

Katowice, fala 422 m.: 16.40 Komunikaty Polsk. Zw. Zrzesz. Gosp. Woj. Śl. — 17.00 Transmisja z Warszawy. Program dla dzieci. — 17.25 Odczyt p. t. „Nauka, reklamy i jej znaczenie“ —1 8.00 Transmisja mnuzyki lekkiej — 19.00 Rozmaitości — 19.20 Komunikat Srażactwa Śląskiego — 19.30 Lektura w języku francuskim — 19.55 Komunikat rolniczy z Warszawy — 20.15 Transmisja koncertu wieczornego z Warszawy.

Warszawa, fala 1:11 m.: 12.00 Muzyka z płyt gramofonowych — 13.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej — 16.30 Tygodniowy przegląd komunikacyjny — 17.00 Program dla dzieci — 17.25 Odczyt zorganizowany staraniem Min. W. R. i O. P. p. t. „Szkolny ruch krajoznawczy w Niemczech — 18.00 Transmisja koncertu z Poznania — 19.30 Lekcja francuskiego — 20.15 Koncert wieczorny Filharmonji warszawskiej.

Kraków, fala 566 m.: 12.00 Muzyka z płyt gramofonowych — 13.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej — 17.00 Transmisja programu dla dzieci z Warszawy — 17.25 Odczyt p. . „Nauka reklamy i jej znaczenie“ — 18.00 Koncert z Poznania — 19.30 Odczyt p. t. „Najpiękniejszy brzeg naszego Bałtyku“ 20.15 Koncert z Warszawy.

Poznań, fala 344.8 m.: 13.00 Sygnał czasu, muzyka gramofonowa — 18.00 Koncert popołudniowy — 19.00 „Silva rerum“ czyli rzeczy ciekawe — 19.35 Odczyt p. t. Eksperymenty telapatyczne w radjo berlińskiem i londyńskiem — 20.15 Koncert z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy — 22.20 Nadprogram.

Wrocław, fala 322.6 m.:

Gliwice, fala 250 m.: 16.30 Koncert radjoorkiestry — 18.00 Program dla rodziców — 18.30 Odczyt p. t. „Twórczość Schuberta“ — 19.50 Przegląd sztuki i literatury — 20.30 Transmisja koncertu orkiestry wojskowej z restauracji Fiebeber.

Berlin, fala 488.9 m.: 16.00 Odczyt dla pań p. t. „Powrót gospodyni z podróży — 17.00 Koncert wykonawczy Otto Urak (wionczela) Krape (fortepjan) — 19.00 Odczyt p. t. „Problemy kulturalne w literaturze — 19.30 Odczyt p. t. „Wielka niemiecka wystawa radjowa w Berlinie w roku 1928 — największa wystawa radjowa na świecie — 21.00 Lekki program składany.

Wiedeń fala 217.2 m.: 16.15 Koncert popołudniowy — 18.15 Program dla młodzieży — 19.15 Odczyt krajoznawczy — 20.00 Wieczór kameralny — 20.45 Koncert zespołu mandolinistów.

Z całego świata.

Najstarszy kontrakt.

Najstarszy kontrakt piśmienny, jaki się dotąd zachował, znaleziono w biblijnem mieście Ur, a pochodzi on z roku 5000 przed Chrystusem. Jest on spisany na glinie, którą następnie przepalono, a dotyczy ustąpienia pola, do jakiego się zobowiązał człowiek nazwiskiem Annini na rzecz niejakiegoś Simti - Ha. Jak obecnie dokumenty zachowuje się w kopertach, lub tekach, tak i ten kontrakt umieszczony był w osobnem naczyniu, również z gliny.

Oryginalny testament.

Niejaki mr. Slossoon, obywatel nowojorski, tak się bał złodziei, że mawiał:

„Jestem pewien, iż gdy umrę to i testament mój ukradną i ostatnia moja wola nie będzie wykonana.“

Długo więc myślał biedak, jak się zabezpieczyć przed tą możliwością i nareszcie wymyślił sposób niezawodny. Oto, poprostu, kazał ostatnią swą wolę wytatuować sobie na plecach!

Rzeczywiście, tego testamentu żaden już złodziej nie ukradnie, ale powstaje pytanie: Jak go mr. Slossoon podpisze?

SPORT

Kalendarzyk niedzielnych imprez sportowych.

O mistrzostwo Górnego Śląska klasy „A".

W Katowicach Kolejowy KS. — Pogoń.
W Załężu: KS. 06 Katowice — Słowian Katowice.
W Dębie: KS. Dąb — Diana Katowice.
W Szopienicach: KS. Roździeń — KS. 06 Mysłowice.
W Królewskiej Hucie: Amatorski KS. — KS. 07 Siemianowice.
W Lipinach: Naprzód — Zjednoczeni P. S.
W Siemianowicach: Iskra — Pogoń Nowy Bytom.
W Wełnowcu: Orzeł — I. KS. Tarnowskie Góry.

O mistrzostwo Górn. Śląska „B" klasy i Ligi.

Naprzód Rydułtowy — Naprzód Załęże,
Kościuszko — I. F. C. II Katowice,
KS. 20 Bogucice — KS. 09 Mysłowice,
KS. 23 Czerwionka — KS. 20 Rybnik,
Odra Szarlej — Zgoda Bielszowice,
Śląsk Tarn. Góry — Naprzód Ruda,
Ruch Wielkie Hajduki — Kresy Król. Huta,
Śląsk Siemianowice — KS. Chorzów,
KS. Bytków — Powstaniec Klimzowiec,
KS. 25 Wełnowiec — KS. Haller Wełnowiec,
Stadjon Król. Huta — Jedność Michałkowice,
Odra Miasteczko — KS. Brynica Kamień,
KS. Brzeziny Śląskie — Ruch Radzionkżw,
Orkan Wielka Dąbrówka — Unja Strzybnica,
Sparta Wielkie Piekary — Wojskowy KS. Tarn. Góry.

Tabele rozgrywek o mistrzostwo klasy „A" i ligi „B" przewidują jeszcze tylko dwa mecze, klasa „B" natomiast kończy dziś drugą serję.

Tegoroczne zawody o mistrzostwo Górnego Śląska pierwszych dwuch klas wchodzą zatem w fazę największego zainteresowania.

Mecze ligowe.

W Katowicach: I. F. C. — Czarni.
W Król. Hucie: Śląsk — Pogoń.
We Lwowie: Hasmonea — Warta.
W Warszawie: Legja — Turyści.
W Krakowie: Cracovia — T. K. S.

Zawiadomienie.

Wydział Gier i Dyscypliny zawiadamia wszystkie Towarzystwa, że z dniem 26 sierpnia rb. tj. od niedzieli począwszy, rozpisane zawody o mistrzostwo drużyn pierwszych wszystkich klas (A. B.-Liga — B. i C.) wyznacza się na godzinę 16-tą. Zawody drużyn rezerw. poszczególnych klas rozpoczynają się przed zawodami I-szych drużyn.

Za Wydział Gier i Dyscypliny
(—) Cyganek, sekret. (—) Kordula, prezes.

NADESŁANE.

Czyżowice w Rybnickiem. (Srebrne gody małżeńskie). Małżonkowie Wincenty Klapuch i jego żona, zamieszkali na kolonji Kraskowiec, obchodzili uroczystość srebrnego wesela w dniu 14 sierpnia. Z tej okazji krewni, sąsiedzi i znajomi składają czcigodnym Jubilatom serdeczne życzenia, mianowicie, aby w zdrowiu doczekali się złotych godów małżeńskich. (Do tych życzeń przyłącza się redakcja „Katolika", gdyż Wincenty Klapuch jest stałym czytelnikiem naszej gazety). Osobne powinszowanie składa małżonkom-jubilatom Franciszek Sosna z Czyżowic.

Krótko-zwięzłowato.

Kataru dawniej nie uważano za chorobę, tylko za czyszczenie mózgu, z którym nos miał mieć pewną łączność.

*

Największy chłód w danym dniu daje zwykle krótko po zachodzie słońca.

*

Biała ludność ziemi powiększa się rocznie o 5 miljonów ludzi.

*

Posucha jak tego roku, jak stwierdzono, powtarza się co 7 lat; ostatnie mieliśmy w roku 1914 i 1921.

*

Kompas był znany Grekom już na 2500 lat przed Narodzeniem Chrystusa Pana.

*

Włosy człowieka przyrastają przez miesiąc o półtora centymetra.

*

W miejscowości Staffelstein w Niemczech znajduje się lipa, której wiek obliczają na tysiąc lat.

*

Mleko zawiera 86 procent wody.

*

Cietrzewie w ciągu jednej nocy przelatują 400 do 500 kilometrów.

Nakładem i czcionkami firmy „Katolik" spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu Śląsk Opolski. — Za redakcję odpowiada Franciszek Godula w Król. Hucie.